

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення

Томілінські читання

*Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету*

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків
ХНМУ
2023

УДК 614.2(477)

Г 87

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 11 від 23.11.2023 р.

Редакційна колегія: М'ясоєдов В.В., Огнев В.А.,
Нестеренко В.Г., Сокол К.М.,
Мельниченко О.А., Подпрядова А.А.

Г87 **Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення «Томілінські читання»:** матеріали VI науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету, Харків, 02 листопада 2023 р. / ред. кол.: В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев, В.Г. Нестеренко та ін. Харків, 2023. 228 с. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10292542>

УДК 614.2(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2023
© В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев,
В.Г. Нестеренко та ін., 2023

Секція 5.
ДЕТЕРМІНАНТИ ЗДОРОВ'Я, ПРОФІЛАКТИЧНІ СТРАТЕГІЇ

Семидоцька Ж.Д., Чернякова І.О., Красовська К.О. Психосоціальні та духовні аспекти старіння людства у сучасному світі	139
Бабієнко В.В., Мокієнко А.В., Валькевич Д.В. Кліматичні загрози водопостачанню Півдня України.....	142
Григоров М.М., Огнєв В.А., Нестеренко В.Г. Особливості харчування осіб молодого віку.....	145
Сокол К.М., Подрігало Л.В., Подрігало О.О. Обґрунтування уніфікованого підходу до прогнозування донозологічних станів здоров'я у школярів	147
Крупеня В.І., Просоленко Н.В., Каук О.І. Когнітивні розлади у осіб молодого та середнього віку та методи їх корекції....	149
Усенко С.Г., Малюкін І.Г., Усенко С.А. Особливості впливу факторів навколишнього середовища в умовах воєнного часу серед мешканців Харківської області.....	151
Дика Б.М., Громнадзкий О.В. Розлади психіки депресивного характеру серед молоді під час воєнного стану в Україні	153
Ткачук Н.В., Зелена Л.Б., Короїд М.Ю. Токсичність комплексу залишкових водонерозчинних та водорозчинних сполук одягу «Секонд-хенд» при його пранні синтетичними миючими засобами для дитячої білизни	154
Шаравара Л.П. Дослідження вмісту зважених частинок ультрадисперсного діапазону у атмосферному повітрі м. Запоріжжя	157
Міщенко М.М., Міщенко О.М. Тривожність у хворих після перенесеного мозкового інсульту як соціальна проблема.....	159
Севальєв А.І., Волкова Ю.В. Дрібні фракції пилу (PM ₁₀ та PM _{2,5}) як екологічна детермінанта здоров'я	161
Мирошниченко М.С., Бібіченко В.О., Кузнецова М.О. Профілактична стратегія попередження розвитку внутрішньогоспітальної інфекції в терапевтичних відділеннях лікарень м. Харкова	162

сильні прямі зв'язки та зв'язки помірної сили між концентраціями означених аерополітантів та показниками як, первинної, та і загальної захворюваності на хронічний бронхіт ($r=0,7-0,8$); бронхіальну астму ($r=0,45-0,7$); хронічний риніт, назофарингіт, фарингіт ($r=0,4-0,6$); хронічні хвороби мигдалин та аденоїдів ($r=0,5-0,7$); хронічний ларингіт, ларинготрахеїт ($r=0,3-0,4$); алергічний риніт ($r=0,3-0,4$) [6].

Таким чином, дрібні фракції пилу (PM10 та PM2,5) безумовно можна вважати екологічною детермінантною здоров'я, особливо в регіонах, де постійно фіксуються їх високі рівні в атмосферному повітрі. Тому зрозуміло, що проведення досліджень щодо оцінки впливу даних часток на здоров'я мешканців є одним з пріоритетних завдань і необхідною умовою розробки дієвої системи профілактичних заходів щодо запобігання негативних наслідків.

Література:

1. Ambient (outdoor) air pollution. World Health Organization, 2021. URL : [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ambient-\(outdoor\)-air-quality-and-health](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ambient-(outdoor)-air-quality-and-health) (дата звернення 08. 01.2023).

2. Health risk assessment air pollution General principles. World Health Organization, 2016. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789289051316> (дата звернення 08.10.2023).

3. Давиденко Г.М. Гігієнічна оцінка небезпеки здоров'ю населення від забруднення атмосферного повітря зваженими частками пилу : автореф. дис. ... канд. біол. наук: 14.02.01. Київ, 21 с

4. R. D. Brook, S. Rajagopalan, C. A. Pope III et al. Particulate Matter Air Pollution and Cardiovascular Disease An Update to the Scientific Statement From the American Heart Association. *Circulation June 1, 2010. P. 2331–2378. DOI: 10.1161/CIR.0b013e3181dbeecl*

5. Севальнев А. І., Волкова Ю. В. Дослідження забруднення повітряного басейну дрібнодисперсними зваженими твердими частинками у м. Запоріжжя. *Доквілля та здоров'я. 2019. № 1 (90). С. 56–60.*

6. Волкова Ю. В., Аналіз захворюваності дитячого населення, що мешкає в промисловому мегаполісі. *Вісник проблем біології і медицини. 2019. Вип. 1. Том 1 (148). С. 81–85.*

ПРОФІЛАКТИЧНА СТРАТЕГІЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГОСПІТАЛЬНОЇ ІНФЕКЦІЇ В ТЕРАПЕВТИЧНИХ ВІДДІЛЕННЯХ ЛІКАРЕНЬ М. ХАРКОВА

*Миришніченко М.С., Бібіченко В.О., Кузнецова М.О.
Харківський національний медичний університет, м. Харків*

За останні роки невпинно зростає поширеність діагностування випадків внутрішньогоспітальної інфекції у пацієнтів терапевтичних відділень [1]. За даними висвітленими в літературі відомо, що тенденції до зниження частоти нозокоміальних інфекцій – не має [2]. Варто зазначити, що це є вкрай актуальною проблемою багатьох європейських країн, так встановлено що госпітальні інфекції діагностуються у 5–10 % пацієнтів, які проходили стаціонарне лікування, а також щорічно виявляється приблизно до 5 мільйонів випадків інфекцій, які пов'язані з наданням медичної допомоги [3]. Військовий конфлікт на території нашої країни, негативним

чином вплинув на дані статистики, тому досить важко судити про істинні масштаби цієї проблеми.

При дослідженні структури внутрішньо-лікарняної інфекції встановлено, що наразі найбільше поширення мають гнійно-запальні захворювання, які виявлялись приблизно в 85 % випадків серед всіх госпіталізованих пацієнтів.

Саме тому край важливого значення набуває профілактична стратегія, яка перш за все має бути направлена на боротьбу з факторами ризику виникнення внутрішньо-лікарняної патології шляхом систематичної просвітницької роботи щодо формування навичок особистої гігієни у медичних працівників та майбутніх лікарів.

Метою даного дослідження було встановлення рівня обізнаності студентів-медиків щодо правил обробки рук.

Матеріали та методи. До дослідження було залучено 58 студентів 2–4 курсів I–IV медичних факультетів Харківського національного медичного університету: 29 з них вже працювали в терапевтичних відділеннях, ще 26 працювали або масажистами або помічниками фізичних терапевтів, ще 3 працювали в приватних лабораторіях міста Харкова. Для досягнення встановленої мети дослідження було створено спеціальні опитувальники, які містили 10 запитань, серед яких були: про кількість разів миття рук на день, чи миють руки після кожного пацієнта, а також тривалість миття рук, чи ознайомлювали працівників лікарень з правилами обробки/миття рук, якою має бути площа обробки рук (тільки пальці і долоні та зап'ястя тощо), якими засобами користуються лікарі для миття рук, чи міститься на Вашому робочому місці оснащення, яке необхідне для обробки рук (доступ до антисептиків, рідкого мила, засобу для догляду за шкірою), чи наявні на Вашому робочому місці паперові рушники або одноразові серветки, чи використовуються гумові рукавички під час роботи з пацієнтами.

Опитувальники були розповсюджені за допомогою Google forms в соціальних мережах Viber, Telegram тощо.

Результати дослідження. При аналізі відповідей на запитання студентів 2–4 курсів було отримано наступні дані: 77 % серед опитаних респондентів взагалі не знали про правила обробки рук, 23 % респондентів ще самостійно дізнались про це під час практичної діяльності. 65 % зазначали, що в їхніх лікарнях не проводилося жодного інструктажу щодо ознайомлення з правилами гігієнічної обробки рук, інші респонденти 21 % зазначали, що ознайомились з ними під час вивчення інформаційних листів розміщених на їхніх робочих місцях, ще 14 % відповіли, що їм був проведений коротенький інструктаж їхніми керівниками.

Не менш важливого значення набула проблема неповного оснащення лікарень, приватних лабораторій, засобами для обробки рук (антисептиками, рідким милом, засобами для догляду за шкірою), так 58 % опитаних вказували на відсутність засобів для догляду за шкірою, 28 % зазначали, що замість рідкого мила, використовують бруски мила загального користування, 14 % скаржились на недостатню кількість антисептиків. Крім того, 79 % зазначали, що на роботі використовують рушники загального користування, 16 % користуються своїми особистими рушниками та 5 % зазначили, що використовують паперові рушники. 81 % опитаних не використовують гумові рукавички, мотивуючи це незручністю та їх дорогою вартістю, 14 % постійно користуються однією і ті ж парою рукавичок і тільки 5 % постійно міняють рукавички.

Водночас під час аналізу отриманих даних, відмічали тенденцію, щодо більшого рівня обізнаності щодо правил обробки/миття рук серед студентів 4 курсу

(46 %), серед 3 курсу – 31 % та найменший 23 % серед студентів 2 курсу, крім того, слід зазначити, що не було достовірної різниці між факультетами.

Висновки. Таким чином, засновуючись на даних проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що спостерігається низький рівень обізнаності студентів з правилами гігієнічної обробки рук, не менш важлива проблема, яка постала – це недостатнє оснащення робочих місць засобами для обробки рук та паперовими рушниками і гумовими рукавичками. Крім того, є недостатньою санітарно-просвітницька робота серед персоналу клінік м. Харкова.

Література:

1. Vikke H.S., Vittinghus S., et al. Compliance with hand hygiene in emergency medical services: an international observational study. *Emergency medicine journal: EMJ.* 2019; 36 (3): 171–175.

<https://doi.org/10.1136/emmermed-2018-207872>

2. Luangasanatip N., Hongsuwan M., Limmathurotsakul D. et al. Comparative efficacy of interventions to promote hand hygiene in hospital: systematic review and network meta-analysis. *BMJ (Clinical research ed.)*. 2015; 351: 3728. <https://doi.org/10.1136/bmj.h3728>.

3. Качан Р.В., Строкань А.П., Ігнатова О.А., Тарасевич І.М. Вплив іонів срібла на бактерицидні властивості мила. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2012; 6 (68): 82–85.

Наукове видання

**Громадське здоров'я в Україні:
проблеми та способи їх вирішення**

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського
здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

Відповідальний за випуск проф. В.А. Огнев

Формат А5. Ум. друк. ар. 14,25. Зам. № 23-34346.

Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknmurio@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виробників та розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.